

Nr 208.

Av herrar **Arrhén** och **Holmström**, *angående viss ändring i lagen om införsel i avlöning, pension eller livränta.*

Enligt 6 kap. 1 § strafflagen skall skada, som någon genom brott annan tillfogar, av den brottslige gäldas. Vid första anblicken tycks det sålunda, som det vore väl ordnat med att den, som genom något brott lidit förlust, får full ersättning därför av den brottslige. Men hur ställer det sig i praktiken med möjligheterna för den skadelidande att verkligen utfå det skadestånd, som han av domstol tilldömts av den brottslige? Tyvärr ställer det sig icke alltid så lätt. Vi tänka nu särskilt på skadestånd, som grundats på misshandelsbrott. Ofta nog har det i dagspressen förekommit notiser om misshandlade, som fått se sig om efter utdömda skadestånd. Domstolarna utdöma i misshandelsmål gång efter annan skäligen skadeståndsbelopp — de kunna variera mellan någon tia och flera hundra kronor — men det är en allmänt känd sak, att de dömda sällan eller aldrig göra min av att betala skadeståndet. Oftast beror det på att de icke hava något att betala med. Personer, som t. ex. tugga cigarretter i storstäderna eller bettla, bruka ej vara stadda vid kassa och förekomma endast ytterst sällan bland inkomsttagarna, vilket icke hindrar, att de ha råd till att festa till den grad, att polisen ofta måste taga hand om dem. Men det finns också tämligen välsituerade personer, som bliva ådömda skadestånd, fast det även i deras fall är så gott som omöjligt att få ut någon ersättning. Från polishåll har understrukits, att de nuvarande förhållandena härvidlag äro upprörande. Det har visat sig, att de dömda i nio fall av tio betala sina böter men blankt strunta i skadestånden. Staten indriver straff- eller bötesplikten med alla till buds stående medel men har intet intresse för uttagande av det enskilda skadeståndet. Den dömde vet, att om han ej betalar böterna, så förvandlas dessa till fängelse, och detta vill han i det längsta undvika. Men ersättningen kan ingen tvinga honom att betala, om han ej har några utmättningsbara tillgångar. Har han utmättningsbara tillgångar däremot, kan ju alltid ersättningen tagas ut därur. Att såsom för närvarande låta möjligheterna att utfå skadestånd vara beroende av detta förhållande, kan givetvis icke anses tilltalande. Utmätning är nu enda möjligheten att av tredskande uttaga dylik ersättning.

Man kan tänka sig, att en man blir överfallen och så illa skadad, att han måste tillbringa en lång tid på sjukhus. Han blir kanske därefter konvalescent, förlorar sin plats eller blir för lång tid framåt oförmögen till arbete. Domstolen beslutar ett tillräckligt skadestånd, men han kan ej få ut någon ersättning av den brottslige. Den slagne är en skötsam och ordentlig man, som alltid gjort rätt för sig, men blir kanske på grund av misshandeln där-

efter urståndsatt att göra detta. Är det ej under sådana omständigheter det allmännas plikt att åtminstone så vitt möjligt hjälpa denne att utfå det honom tilldömda skadeståndet?

Den lämpligaste utvägen därför torde vara att utsträcka lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta att såsom införselbar fordran omfatta jämväl av domstol på grund av misshandelsbrott utdömt skadeståndsbelopp. Detta skulle åtminstone till stor del avhjälpa nuvarande missförhållanden härvidlag och kan genomföras utan alltför stora svårigheter eller ingrepp i förut antagna rättsprinciper.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om utredning med förslag till sådan ändring i lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, att jämväl skadestånd, som av domstol ådömts på grund av misshandelsbrott, måtte utgöra fordran, varför dylik införsel kan erhållas.

Stockholm den 22 januari 1944.

Erik Arrhén.

Nils Holmström.